

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in volja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dan za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 25 kr., za četrlet 65 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, korosko ulico št. 5. — Določniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na volikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Beseda v lastno obrambo.

Dolžnosti nam je dnes ustreči, jako neljubi dolžnosti. Mi se izognemo radi preprirom, kjer je le mogoče in posebej se preprirom na domačih tleh, in lahko rečemo, da smo imeli v tem doslej srečo, če tudi vselej in pri vseh nisino našli priznanja za to. Tem bolj pa nas je torej prijelo in nemilo nas je osupnilo, ko smo videli, da nas nekateri ljudje ženejo po sili na torišče p. epirov. Dne 10. marcija smo naznanili našim bralcem, da se snuje v Ljubljani katoliški shod in v tem smo navedli tudi nekaj uzrokov za-nj, ne da bi hoteli svoje misli komu vriniti ali koga dregniti. In vendar se je to zgodilo ter smo zoper našo voljo dregnili v »Leskov gram«, kajti izpod njega sika v »Učit. Tovarishi« neka »korenika« ogenj in žveplo zoper nas, češ, da smo napadli novo solo in nje naprave. Čujite, kaj piše ondi »korenika«.

V slov. listu sem pred kratkim bral iz »Slov. Gospodarja« posnet članek o l. slov. katol. shodu, v katerem je bil tudi ta-le stavek: »Slov. ljudstvo naše uči se rado in bere rado ter je sploh, kakor poje pesem, »za uk prebrisane glave«, ali kaj, če v šoli, v katero pošilja svoje otroke, ni dobrega duha in če tiči v berilu, ki ga jemlje v roke vsak dan, vsak teden ali vsakih štirinajst dnij, strupa, nejevere, liberalizma? Tacih in jednacij vprašanj stavimo še lahko celo vrsto, in o njih se lahko razpravlja na »katoliškem shodu v Ljubljani.«

Da ni dobrega duha v tacih šolah, kjer imamo po 100 in še več otrok v jedni sobi, to je istina. To res niso »parfumi!« Tudi logični sklep tega odstavka moramo priznati. Da, gospodine člankar »tacih in enacij vprašanj« stavite res lahko še celo vrsto! Rad bi vendar poznal vsaj jedno tako slovensko berilo, namenjeno slov. šolski deci, v kateri tiči strup, nejevera, liberali-

zem! Naj si bodo v vsakem, — v vsakem oziru sedanje judsko-šolske knjige niso pomanjkljive! Ko bi se bil dotični člankar prej, ko je to napisal, poučil o stvari, sigurno bi — brez namena — kaj tacega ne kvasil v svet! »Qui tacet, consentire videtur«. Toliko v pojasnilo, da se ne bo reklo, da ni bilo učitelja, ki bi se bil oglasil zoper tako pisavo...

Tako g. »Korenika«. Kaj rečemo mi na to? Na prvo naše obžaljevanje, če se drznemo ter še imamo slej, kakor prej druge misli »o duhu v šoli«, kakor jih ima g. »Korenika« o njem. Ako on ne pozna v šoli duha, kakor tega, ki ga opisuje tako nježno, bodi mu, ali mi in sodimo, da z nami pozna tudi vsaka izpraševalna komisija v šoli še duha, ki oživlja vse poučevanje. Ona bi o priliki kake preskušnje pač ne bila zadovoljna z njegovim »duhom«, tudi njemu bi ga ne privoščila ter bi mu torej brž ko ne zaprla vrata v solo.

Za drugo pa moramo tudi mi priznati »logični sklep« njegovega odstavka. V našem članku stoji: Slov. ljudstvo uči se rado in bere rado ter je sploh, kakor poje pesem, »za uk prebrisane glave«, toda kaj pomaga, če v šoli, v katero pošilja svoje otroke, ni dobrega duha in če tiči v berilu, ki ga jemlje v roke vsak dan, vsak teden ali vsacih štirinajst dnij, strupa, nejevere, liberalizma? Gospod »Korenika« pa pristavlja: Rad bi vendar poznal vsaj jedno tako slov. berilo, namenjeno slov. šolski deci, v katerem tiči strupa, nejevere, liberalizma! Kaj ne, bralec, g. »Korenika« zna sklepati logično? Za Boga, ali govorimo mi o šolskih berilih? V našem članku stoji razločno: če tiči v berilu, ki ga jemlje (slov. ljudstvo, torej ne otroci) v roke vsak dan, vsak teden... Zatem pa sodimo, da otroci, dokler se so za solo, ne jemljejo berila le vsak teden ali celo le vsacih štirinajst dnij v roke: če stopijo pa iz sole, tedaj žal, da ne storijo tega več, more biti še ne vsacih štirinajst dnij. Sto na eno stavimo, da tega ne storé otroci, katerim bi bil za učitelja kak »Korenika«, mož, ki ne zna vezati osebk

z dopovedkom ter ne pozna berila, kakor k večjemu še svoje solsko. Obzaljevanja vredni otroci!

Kar še »kvasi« g. »Korenika« na dalje o šolskih berilih, ne zadeva nas, kajti mi nismo niti érke pisali o njih, sicer pa menimo, da sam ne ve, kaj je hotel ali kaj je pisal v svojem stavku: Naj si bodo... Mi odkrito priznamo, da ne umemo njegovih besedij, ali je more biti pa v njih »logičen sklep« po načinu gosp. »Korenika?« Toliko v pojasnilo, naj ne misli g. »Korenika« ali pa slavno uredništvo »Uč. Tov.«, da tiči pod »Leskovim grmom« modra — glava.

Cerkvene zadeve.

Križev teden.

Zgodovinsko-liturgična črtica.

S ponedeljkom po 5. velikonočni nedelji pričné se čas treh dnij odmenjen pokori. Na prvi pogled se nam to dozdeva popolnoma nepričakovan slučaj za velikonočno dobo; ako si ga pa bolj natanko ogledamo, bomo našli, da ta naredba ni brez imenitnega ozira na dni, o katerih se obhaja. Res je sicer, da je Izveličar pred svojim trpljenjem rekel, naj se ne posté prijatelj ženina, dokler je med njimi (Luk. 5, 34), toda nimajo li zadnje ure pred odhodom njegovim v nebesa nekaj tužnega v sebi? Ali mari ne mislimo, kakor je naravno, 5. povelikonočno nedeljo na ono udano in skrito žalost, ki je težilo srce Matere božje in apostolov? Saj jih je čakala bitka izguba Onega, kojega navzočnost jim je bila predéutje nebeskega veselja!

Zdaj pa hočemo povedati, kako in o kateri priliki da se je cerkveno leto v tej dobi z vpeljavo onih treh dnij spopolnilo. Zdi se nam, kakor bi hotela cerkev, leskeča v svitu vstajenja, hipoma povrniti se k žalostnemu postnemu času. Kako se je to zgodilo? Sv. Duh, kateri sv. cerkev v vsem vlada, je hotel, da je neka priprosta galška cerkev začetkom druge polovice 5. stoletja pričela ta impozantni obred, ki se je hitro razširil po vsem katoliškem svetu: vsprejela ga je ona kar naravnost za spopolnitev velikonočno liturgije. Cerkev vienne-ska, ena izmed najimenitnejših in najstarejših cerkvá južne Galije, imela je tadaj sv. Mamerta za škofa. Nezgode vsake vrste so bile prišle nad pokrajino, nedavno po Burgundcih zopet osvojeno. Potresi, požari, strašne naravne prikazni prestrašile so prebivalstvo, ki je v njih videlo znamenja jeze božje. Sv. škof je skušal svoje verne s tem ohrabriti, da jim je dal priliko, k Bogu se zopet vrniti ter pravičnosti njegovi zadostiti. Zaukazal je toraj tri spravne dni, o katerih naj bi verniki spokorna dela opravljali in psalme prepevajoč obhode prirejali. V ta namen izbral je škof vienne-ski tri dni pred vnebohodom Gospodovim in tako položil temelj važni uredbi ne sluteč, da jo bode polagoma vsprejel ves katoliški svet.

Kakor je naravno, poprijela se je je najprej Galija. Sv. Aleimus Avitus, ki je bil blizo neposredni naslednik sv. Mamersa na škofovskem stolu vienne-skem, spričuje, da so bili prošnji obhodi v tej cerkvi za njegovega časa že popolnoma v navadi. Sv. Cezarij arles-ski v začetku 6. stoletja govori o njih, kakor o že daleč razširjenem običaji. S tem izrazom zaznamoval je vsaj oni del Galije, ki je bil tadaj pod oblastjo zahodnih Gotov. Jasno je pa tudi, da se Galija ni obotavljala vsprejeti to pobožno navado, če prebiramo kánone, ki jih je o tej stvari dal prvi zbor orlejski l. 514.; in znano je, da so se tega

zboru udeležile vse pokrajine, katere so priznavale vlado Klodvigovo. Določbe orleanskega zbora gledé prošnjih dni pričajo o veliki važnosti, ki se je že takrat pripisavala ti naredbi. Ne le, da se je zaukazalo te tri dni zdržati se mesnih jedi, marveč je bil zapovedan redni in pravi post. Določilo se je tudi, da naj se službujoči dela oprosté in se jun tako priidka dá udeleževati se dolgotrajnih funkcij, katere so te tri dni skoro popolnem izpolnjevale. Leta 567. potrdil je tudi zbor tourski dolžnost postiti se imenovane tri dni; dolžnost praznovati o njih pa se pripoznanoma nahaja se v kapitularjih Karola Velikega in Karola Golega.

Glavni obred cerkva galških o teh treh dneh bili so začetkom slovesni obhodi, pri katerih so se prepevale prošnje pesmi. Imenovali so jih procesije po besedi procedere, dalje hoditi, ker so hodili od kraja do kraja. Sv. Cezarij Arles-ski poroča, da so te procesije prošnje-ga tedna trajale po celih šest ur, tako da so duhovščino, kadar se je vsled dolgotrajnega petja utrujena čutila, namestovali ženski zbori toliko časa, da so cerkveni služabniki zopet k sapi prišli. Leté iz običajev galških cerkvá stare dobe posnete podrobnosti naj bi si tudi oni zaponnili, kateri bi dandanes radi videli, da se daljše procesije zabranijo, češ da so taka bogoslužna opravila, trajajoča velik del dneva, že sama ob sebi zloraba.

(Konec prih.)

Božja pot na Sv. Višarje.

Slovenci potujejo radi na božjo pot na Sv. Višarje in sicer na dan po vnebohodu Kristusovem, zatoraj ste romarji tudi letos povabljeni, da bi se vas v obilnem številu pri Materi božji v Petrovčah zbralo v petek, kakor je že stara navada, po vnebohodu Kristusovem. Letos pride tudi vodja iz Kranjskega po imenu Janez Vehar. On vam je že starim romarjem tako znan, drugo leto se je le pri Sv. Joštu na Kranjskem pridružil. Ta vas bo pa letos peljal od Matere božje Petrovske po Kranjskem na Sv. Višarje in po Koroskem nazaj do Sv. Frančiška v lepem zgledu. Vsak se naj tega veseli, ker tam lahko Marijo časti.

A. S.

Kateheti na ljudskih šolah imajo pravico udeležiti se okrajnih učiteljskih konferencij, § 4 vis. ministerjalnega ukaza, dne 8. maja 1872. Državni zakonik, št. 68, ter se posluževati okrajnih učiteljskih knjižnic (vis. ministerial. ukaz, dne 15. dec. 1871 št. 1802) Istotako je katehet ud krajnih učit. konferencij na podlagi §§ 37 44 in 46 šolskega in naučnega reda, dne 20. avgusta 1870 št. 7648 ter vis. minist. ukaza, dne 15. maja 1880 št. 7766. Sicer pa je katehet, se ve, da le v rečéh šolskega reda se tikajočih rečéh, podrejen šolskim oblastvom, § 7. postave dne 20. junija 1872: državni zakonik št. 86 in vis. minist. odredba dne 14. januarja 1878 št. 12.682.

F. S. S.

Mili darovi za družbo vednega česčenja: Sv. Jurij na južni žel. 23 fl. 94 kr., Trbonje 5 fl. 50 kr., Dramlje 5 fl., Sv. Barbara v Halozah 3 fl., Zavrče 2 fl., Zgornja Ponkva 2 fl., Vurberg 5 fl. 83 kr., Kostrivnica 8 fl. 50 kr., Sv. Florijan na Boču 4 fl. 13 kr.

Gospodarske stvari.

Kaj nas uči narava

(Dolje.)

V drugem slučaju imamo tudi nerodovito, slabo drevo, katero bi nam zamoglo lepe krajcarje donasati.